

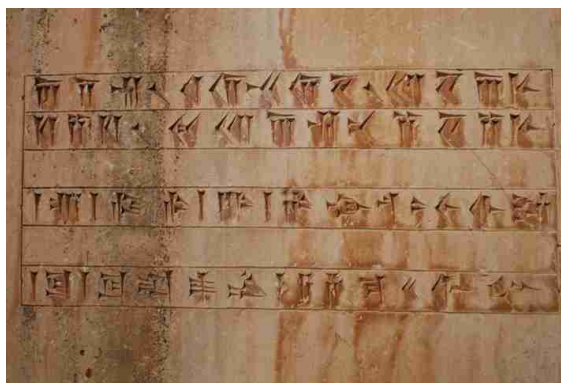

آثار باستانی و ارزش های تاریخی

خط میخی پارسی

نویسنده: شمشاد امیری خراسانی

انتشار: ۳ اردیبهشت ۱۳۹۱ ۳۰ دقیقه مطالعه

چکیده مقاله

خط میخی پارسی باستان از خطهای میخی ایلامی و بابلی زاده شده است. این خط در نگاه نخست فرقی با دیگر خطهای میخی ندارد، اما در یک نگاه در می یابیم که این خط دارای ویژگیهای خود است و مخصوصا از نظر سادگی نشانها و شمار محدود آنها کاملا متفاوت از دیگر خطهای میخی است. خط میخی پارسی باستان، 36 حرف یا نشان و 8 هزوارش (ایدئوگرام یا لوگوگرام) دارد و از چپ به راست نوشته میشود. ویژگی این خط نسبت به خطهای میخی دیگر این است که... 1- هیچ نشانی کمتر از دو میخ (جز نشان فاصل و نشان عدد 1) و بیش از پنج میخ (جز هزوارشهای زمین و

خط میخی پارسی باستان از خطهای میخی ایلامی و بابلی زاده شده است.

این خط در نگاه نخست فرقی با دیگر خطهای میخی ندارد، اما در یک نگاه در می یابیم که این خط دارای ویژگیهای خود است و مخصوصا از نظر سادگی نشانها و شمار محدود آنها کاملا متفاوت از دیگر خطهای میخی است. خط میخی پارسی باستان، 36 حرف یا نشان و 8 هزوارش (ایدئوگرام یا لوگوگرام) دارد و از چپ به راست نوشته میشود. ویژگی این خط نسبت به خطهای میخی دیگر این است که...

1-هیچ نشانی کمتر از دو میخ (جز نشان فاصل و نشان عدد 1) و بیش از پنج میخ (جز هزوارشهای زمین و اهورامزدا) ندارد.

2-هیچ نشانی بیش از چهار میخ افقی ندارد (جز هزوارش اهورامزدا)

3-هیچ نشانی بیشتر از سه میخ عمودی ندارد.

4-در هیچ نشانی بیشتر از دو عنصر زاویه که خود از دو میخ درست شده است وجود ندارد. (جز هزوارشهای زمین و اهورامزدا)

5-جز در نشان "وی" هیچگاه دو میخ همدیگر را بصورت عمود بر هم قطع نمی کنند.

کهن ترین نبشته هایی که به این خط به دست آمده، یکی از لوح های زرین آریامنه و ارشام و سنگ نبشته های منسوب به کوروش بزرگ در پاسارگاد میباشند. متن لوح زرین آریامنه چنین است: آریامنه شاه بزرگ، شاه شاهان، شاه در پارس، پسر چیش پیش شاه، نوه هخامنش. این کشور که من دارم، دارای اسبان خوب و مردان خوب است، خدای بزرگ اهورامزدا به من داد. به درخواست اهورامزدا من شاه در این کشورم. اهورامزدا مرا پشتیبانی فرماید.

لوح زرین ارشام پسر آریامنه با تفاوتی بسیار ناچیز دارای همان متن لوح آریامنه است و نوشته منسوب به کوروش بزرگ تنها از چهار واژه درست شده است. من کوروش، شاه هخامنشی.

اگر در زمان کوروش بزرگ خط میخی پارسی باستان وجود میداشت، بیشتر از آریامنه و ارشام، او میتواند خود را شاه شاهان بخواند اما در همه نبشته های منسوب به او تنها این چهار واژه بدست آمده است. این عبارت دروغ نیست اما در مقایسه با لوح های آریامنه و ارشام، در ارتباط کوروش بزرگ حق مطلب ادا نشده است.

هزوارشها پس از سنگ نبشته داریوش در بیستون ساخته شده اند. واژه شاه بیش از صد بار در بیستون تکرار میشود که اگر بصورت هزوارش نوشته شود، در بیستون، ششصد نشان خط میخی پارسی باستان کمتر میشود. همچنین از هزوارشها تنها هزوارش شاه در سنگ نبشته های (به غیر از بیستون) داریوش آمده است و پیداست که دیگر هزوارشها پس از داریوش فراهم آمده اند. بنابر این دامن و آستین لباس کوروش به راستی نمی توانسته اند در زمان خود او دارای نبشته ای به خط میخی پارسی باستان و استفاده از هزوارش شاه باشند. همچنین داریوش بزرگ در بند هفتاد متن ایلامی در بیستون، خود را پدید آورنده خط آریایی میداند.

ترجمه بند هفتاد متن ایلامی چنین است. داریوش شاه میگوید: با یاری **اهورامزدا** خطی درست کردم از نوعی دیگر، یعنی به آریایی. آن که پیش از این نبود، هم بر لوح های گلی، هم بر پر گامنت. همچنین امضا و مهر کردم. این خط نوشته شده و برایم خوانده شد. سپس فرستادم این خط را به همه کشورها. مردم این خط را آموختند.

مجموع این دلایل ثابت میکند که پیش از داریوش بزرگ خط میخی پارسی باستان وجود نداشته و این خط به دستور داریوش بزرگ برای اینکه جوابگوی امپراطوری چند ملیتی ایران باشد به یکباره ابداع گردید.

ارجاع به این مقاله

شمشاد امیری خراسانی، «خط میخی پارسی»، پارسیان دژ، ۱۳۹۱.

خواندن مقاله و پیوست های آن در وبسایت پارسیان دژ

نشانی ثابت این نسخه:

<http://parsiandej.ir/articles/1071/pdf/خط-میخی-پارسی.pdf>

آخرین ویرایش مقاله: ۹ اردیبهشت ۱۴۰۰